

Overzicht (preventieve) interventies, gesprekstoets, signaleringsinstrumenten en voorlichtingsmateriaal ten behoeve van de kwaliteit van de relatie tussen ouder en kind.

Zonmw project Relatie Ouder Kind (ROK) Deventer: onbedoelde zwangerschap en kwetsbaar (jong) ouderschap

Versie 10 mei 2022

Dit document is bedoeld als groeidocument dat tijdens het ROK Deventer project wordt aangevuld. De informatie is verkregen via diverse kennisinstellingen als NCJ, NJi, TNO en aangevuld met de kennis van de projectleden ROK Deventer. We richten ons in dit document op de doelgroep: aanstaande ouders en ouders met kinderen tot en met twee jaar. Dit is ook de volgorde die we aan hebben gehouden in het opsommen van de interventies.

De termen 0^e en 4^e lijn worden gebruikt op basis van inhoud van deze site: <https://hoezitdegezondheidszorginlekaar.jouwweb.nl/de-lijnen-in-de-gezondheidszorg>

Indien er sprake is van GGZ dan wordt de indeling generalistische basiszorg GGZ versus specialistische GGZ gebruikt.

Indien de [tekst blauw gearceerd](#) is dan betreft het een aanbod dat in Deventer wordt toegepast.

Indien u aanvullingen en/of verbeteringen hebt op dit overzicht dan kunt u dit mailen naar Monique Engelbertink, onderzoeker ROK Deventer, m.m.j.engelbertink@saxion.nl

Inhoud

1: Voorlichting en interventies rondom kindwens en anticonceptie	3
2: Overzicht voorlichtingsmateriaal ROK voor ouders	5
3: Overzicht websites, foldermateriaal ROK voor professionals	7
4: Overzicht gesprekstools	9
5: Overzicht (observatie / signalerings)instrumenten ROK toepassing op ouders	12
6: Overzicht interventies	17
7: Overzicht instrumenten, handreikingen en trainingen ROK – handelen van professionals	38
8: Overige instrumenten/ interventies (kinderen > twee jaar)	41

1: Voorlichting en interventies rondom kinderwens en anticonceptie

Via [Jong Ouderschap Onbedoeld Zwangerschap](#) is antwoord te vinden op de vraag: Wat maakt een interventie ter voorkoming van onbedoelde zwangerschap effectief en welke interventies kun je gebruiken bij onze doelgroep? Daarnaast is een overzicht te vinden van diverse passende interventies.

Koffer 'Anticonceptie voor jou'

Organisatie: Rutgers

Doel: Voorlichting over anticonceptie

Methode: De koffer bevat voorbeelden van alle beschikbare anticonceptiemethoden.

Primaire doelgroep: Kan gebruikt worden als onderdeel van de seksuele vorming op school, in de huisartsen- of verloskundigenpraktijk, tijdens Sense-sprekuren, in het jongerenwerk, bij voorlichting aan anderstaligen, maar ook in een één op één gesprek over anticonceptie.

Betrokken hulpverleners: Voorlichters, Sense-medewerkers, docenten in het (speciaal) voortgezet onderwijs en andere (zorg)professionals om voorlichting te geven over verschillende vormen van anticonceptie.

Effectiviteit:

Doelgroep licht verstandelijk beperkten

Girls' Talk+

Organisatie: Rutgers

Doel: Deze training is voor professionals die met meiden met een licht verstandelijke beperking te maken hebben en op een positieve manier willen bijdragen aan hun seksuele gezondheid.

Methode: Groepscoachings-programma van 8 bijeenkomsten over seksualiteit, relaties en weerbaarheid voor meiden tussen de 14 en 21 jaar met een lichte verstandelijke beperking

en die speciaal of praktijkonderwijs volgen. In de training leer je je hoe je meiden begeleid om gezonde keuzes te maken in hun relaties en seksualiteit. Jouw rol als professional en hoe jij hen kan begeleiden staat tijdens de training centraal.

Primaire doelgroep: Meiden met een LVB tussen de 14 en 21 jaar

Betrokken hulpverleners: Hulpverleners die werken met de primaire doelgroep

Effectiviteit: Gunstige onderzoeksuitkomsten (Van den Toren, Dalmijn, De Haas & Feenstra, 2016; Rutgers, 2015)

Koffer 'Kinderen, waar kies ik voor?'

Organisatie: ASVZ

Doel: Voorlichting over de consequenties van een kinderwens en de inhoud van ouderschap.

Methode: De koffer bevat verschillende materialen om vanuit verschillende invalshoeken dit onderwerp bespreekbaar te maken. O.a. informatiefolders, spellen en oefenmateriaal voor hulpverleners voor het voeren van een gesprek over ouderschap.

Primaire doelgroep: Zwangere vrouwen en (toekomstige) ouders met een LVB

Betrokken hulpverleners: Hulpverleners die te maken hebben met de primaire doelgroep

Effectiviteit:

E-learning Kijk op kindwens

Organisatie: SVZ met Vilans, Movisie, MEE NL en verschillende andere organisaties.

Doel: Hulpverlener kan cliënt met LVB coachen bij het maken van een zorgvuldige keuze met betrekking tot de kindwens.

Methode: E-learning. Globale tijdsinvestering is 30 uur. De cursus kan individueel gevolgd worden, maar organisaties kunnen ook een licentie afnemen.

Primaire doelgroep: Zwangere vrouwen en (toekomstige) ouders met een LVB

Deelnemers: Professionals in de zorg voor mensen met een verstandelijke beperking: gezinsbegeleiders, persoonlijke begeleiders, woonbegeleiders maatschappelijk werkenden, MEE consultants, gezinscoaches, gedragsdeskundigen en medewerkers van bureau Jeugdzorg en de

Jeugdgezondheidszorg.

Effectiviteit:

2: Overzicht voorlichtingsmateriaal ROK voor ouders

Voorlichtingsmaterialen: Websites, folder, podcast materiaal voor ouders	
Doelgroep	Folder / website
Alle ouders	Opvoeden.nl Deze website wordt gevuld door de gemeente waar de ouder inlogt. https://www.opvoeden.nl/de-band-met-je-baby-tijdens-de-zwangerschap-7303/
Moeders met psychische klachten. Fase: van kinderwens, zwangerschap tot ouderschap	Website Stichting Me Mam, van moeders tot moeders, ervaringscentrum voor moeders met psychische klachten rondom zwangerschap. Samenwerking o.a. met Dimence SCBS Bipolaire stoornis en SCBS Psychiatrie en Zwangerschap https://www.memam.nl/
Toekomstige en nieuwe moeders en andere opvoeders met psychische of verslavingsproblemen, en de belangrijke mensen om hen heen.	Boekje. Het bespreekt hoe ouders voor zichzelf en hun baby kunnen zorgen, terwijl ze kampen met bijvoorbeeld een depressie, verslaving of stress. https://www.trimbos.nl/aanbod/webwinkel/product/af1821-mentaal-klaar-voor-je-baby Het hoort bij de reeks voor KOPP/KVO https://www.trimbos.nl/aanbod/webwinkel/bestellijsten/inhoud/?lijst=10
Dit is Floor	https://www.ditisfloor.nl/ zwangerschapstraining en bevallingsvoorbereiding en hersteltraining. Domein Fysiotherapie. Ellen Aalpoel kan ook als bevallingscoach ingezet worden binnen generalistische basiszorg GGZ of specialistische GGZ. Onderdeel van Women's Health Academy
Voorlichtingsfilmpjes over hoe je baby veilig slaapt (aanbod Pharos)	Om nieuwkomers en migranten voor te lichten over hoe zij hun baby veilig kunnen laten slapen zijn er nu vier video's vertaald in het Tigrinya en het Arabisch. Arabisch: https://www.youtube.com/playlist?list=Plabtdu87fPGInmkXqDvXRR9HnIU MYRCXO Tigrinya: https://www.youtube.com/playlist?list=Plabtdu87fPGJEsg5sarOF4FenVuNez8ty

<p>Folders over vriendschap, liefde, kinderwens en ouderschap voor mensen met een verstandelijke beperking (kennisplein gehandicaptensector)</p>	<p>Cliënten van de LVB sector ASVZ ontwikkelde eenvoudig geschreven folders over vriendschap, liefde, kinderwens en ouderschap voor mensen met een verstandelijke beperking (bijv: wat kost een kind? Wat betekent een kind voor je relatie? Hoeveel tijd kost een kind? Wat moet je kunnen om een kind te verzorgen en op te voeden?).</p> <p>https://www.kennispleingehandicaptensector.nl/ouders-met-beperking/begrijpelijke-folders-vriendschap-liefde-kinderwens-ouderschap</p>
<p>Praktijkverhaal over Helena</p>	<p>Helena is een moeder met een verstandelijke beperking. Bertho Smit van Vilans maakte samen met de School voor Journalistiek in Utrecht deze film over haar. De film maakte hij voor ouders met een beperking en hun ondersteuners.</p> <p>https://youtu.be/G064te-DCjk</p>
<p>Praktische informatie voor aanstaande jonge ouders en opa's en oma's (aanbod FIOM)</p>	<p>Fiom heeft een folder ontwikkeld met praktische en juridische informatie voor (aanstaande) jonge ouders en opa's en oma's. Op onze website hebben we ook meer informatie over het zelf opvoeden van je kind.</p> <p>https://fiom.nl/ongewenst-zwanger/zelf-opvoeden/jonge-moeders</p>
<p>Tienermoeders.nl</p>	<p>Platform voor jonge (aanstaande) moeders: www.tienermoeders.nl</p>
<p>Zwanger, wat nu? (FIOM)</p>	<p>Een besluit nemen over zwangerschap kan heel moeilijk zijn. In een korte periode moet(en) de betrokkene(n) bedenken wat zij willen. Deze website biedt meer informatie en hulp bij deze te maken keuze (er is ook een folder beschikbaar met soortgelijke informatie):</p> <p>www.zwangerwatnu.nl</p>
<p>App Talk2mama</p>	<p>Talk2Mama is een beeldtaal voor kwetsbare toekomstige moeders. Met de gratis Talk2Mama-app kan deze beeldtaal ingezet worden als ondersteunende communicatietool voor professionals die werken met toekomstige kwetsbare moeders. Deze doelgroep is breed: laaggeletterden, statushouders, LVB-moeders, tienermoeders, VG-moeders en soortgelijk.</p> <p>Het doel van Talk2Mama is om kwetsbare toekomstige moeders beter te begeleiden tijdens de zwangerschap en het gesprek met hen visueel te ondersteunen. Deze eenvoudige en heldere pictogrammen kan je met deze gebruiksvriendelijke app los gebruiken of toepassen in checklists en stappenplannen. https://www.spelpartners.nl/talk2mama/</p>

3: Overzicht websites, foldermateriaal ROK voor professionals

Folder materiaal voor zorgprofessionals	
Doelgroep	Folder
Professionals in LVB sector	KVBO Kinderen van Verstandelijk Beperkte Ouders: informatie en adviezen voor zorgprofessionals https://www.trimbos.nl/docs/b8efe2f6-5441-4b74-b419-b95df1681d92.pdf
Leidraad ongewenste zwangerschap (aanbod FIOM)	Fiom heeft, in samenwerking met de SeksHAG van het Nederlands Huisartsen Genootschap (NHG), de Leidraad Ongewenste Zwangerschap opgezet. In de leidraad (PDF) zijn de stappen opgenomen die een huisarts bij de begeleiding van ongewenst zwangere vrouwen moet en kan zetten en waaraan gedacht moet worden. https://fiom.nl/kenniscollectie/ongewenste-zwangerschap/richtlijnen-methodieken
Goed genoeg opvoederschap – ouders met een LVB handreiking voor ondersteuning van ouders met een verstandelijke beperking (Kennisplein Gehandicaptensector)	Met de komst van de Wmo hebben buurt- en wijkteams de begeleiding van ouders met een licht verstandelijke beperking en hun kinderen overgenomen. Zorgorganisatie Amerpoort vindt het belangrijk dat de expertise die de afgelopen 10 jaar rond deze doelgroep is opgebouwd wordt gedeeld en dichtbij deze gezinnen blijft. Daarom verscheen in de serie 'Amerpoort werkt' een handreiking voor alle professionals die met deze ouders werken. https://www.kennispleingehandicaptensector.nl/ouders-met-beperking/goed-genoeg-opvoederschap-ouders-met-lvb-handreiking
Handreiking NVAVG. Kinderwens en anticonceptie bij verstandelijke beperking (aanbod NVAVG)	In november 2016 is de handreiking Kinderwens en anticonceptie bij mensen met een verstandelijke beperking door de ledenvergadering vastgesteld. Dit is een update van de handreiking uit 2005. Hier leest u aanbevelingen en kunt u de volledige handreiking downloaden: https://nvavg.nl/handreiking-kinderwens-en-anticonceptie/
Boekje over hechting en basisveiligheid (Kennisplein Gehandicaptensector)	In onze eerdere publicatie 'Sociaal-emotionele ontwikkeling' staan de fasen in de sociaalemotionele ontwikkeling en de bijbehorende begeleidingsstijl centraal (tweede uitgave september 2008). In het tweede boekje hebben onderzoekers van de sociaal-emotionele ontwikkeling de hechtingsfase verder uitgewerkt. https://www.kennispleingehandicaptensector.nl/ouders-met-beperking/boekje-hechting
Informatie over de ondersteuning van ouders met een LVB (Kennisplein gehandicaptensector)	Informatie en adviezen aan de zorg professional: https://www.kennispleingehandicaptensector.nl/ouders-met-beperking/verschil-maken-als-begeleider

Richtlijn Kinderwens en ouderschap van mensen met een verstandelijke beperking (NJI)	Deze richtlijn biedt een leidraad voor MEE-consulenten (cliëntondersteuners bij een MEE-organisatie) die te maken krijgen met vragen over kindwens, zwangerschap en ouderschap van mensen met een verstandelijke beperking. https://www.nji.nl/richtlijnen/richtlijn-kinderwens-en-ouderschap-van-mensen-met-een-verstandelijke-beperking
Succes- en risicofactoren voor ouders met een verstandelijke beperking (Kennisplein Gehandicaptensector)	In het rapport 'Samenspel van factoren' staan een aantal succes- en risicofactoren, omstandigheden die succes of juist risico kunnen voorspellen. Het gaat hier om de factoren voor ouders met een verstandelijke beperking. https://www.kennispleingehandicaptensector.nl/ouders-met-beperking/succes-risicofactoren-ouders-verstandelijke-beperking
Goed genoeg ouderschap: 'Eindrapport Samenspel van factoren (rapport over hoe goed mensen met een verstandelijke beperking ouder kunnen zijn (Kennisplein Gehandicaptensector)	In opdracht van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport deed de Universiteit van Amsterdam samen met de Vrije Universiteit onderzoek. Zij onderzochten hoe goed mensen met een verstandelijke beperking ouder kunnen zijn. Het rapport waar de resultaten van het onderzoek in staan heet 'Samenspel van factoren' (2005). https://www.kennispleingehandicaptensector.nl/ouders-met-beperking/goed-genoeg-ouderschap-onderzoek-samenspel-factoren-eindrapport
Link naar informatie uit het proefschrift van Marieke Meppelder, waarin naar voren komt dat een goede relatie met een hulpverlener cruciaal is bij ouders met een licht verstandelijke beperking (Kennisplein Gehandicaptensector)	https://www.kennispleingehandicaptensector.nl/ouders-met-beperking/ouders-licht-verstandelijke-beperking-goede-relatie-hulpverlener-cruciaal
Sien Belangenvereniging	Sien komt op voor de belangen van mensen met een verstandelijke beperking en hun directe omgeving. Sien helpt, adviseert en informeert bij belangrijke onderwerpen zoals, geld, zorg en participatie. www.sien.nl
Talk2mama (Picto-app)	Talk2Mama is een beeldtaal voor kwetsbare toekomstige moeders. Met de gratis Talk2Mama-app kan deze beeldtaal ingezet worden als ondersteunende communicatietool voor professionals die werken met toekomstige kwetsbare moeders. Deze doelgroep is breed: laaggeletterden, statushouders, LVB-moeders, tienermoeders, VG-moeders en soortgelijk. https://www.spelpartners.nl/talk2mama/

4: Overzicht gesprekstoos

Overzicht gesprekstoos			
Naam gesprekstoos	Omschrijving gesprekstoos	Doelgroep en leeftijd kind	Kwaliteit/ onderzoek
Richtlijn ouder kind relatie Doel is versterken van de ouderrol en vroegtijdig belemmeringen opsporen.	<p>De uitgangspunten van Richtlijn Ouder-kind relatie (NCJ, 2021):</p> <ul style="list-style-type: none"> - In elk contact dat er is met een professional kan de ouder kind relatie besproken worden - Het is aan elke professional om een inschatting te maken van deze ouder kind relatie (dat houdt niet diagnosticeren in maar wel inschatten of interventie of doorverwijzing op zijn plaats is). - Gespreksleidraad is ontwikkeld Zie tabel 2.3 in de Richtlijn (de Wolff & Lanting, 2021) of de 'Richtlijnen OKR samenvattingskaart'. <p>De gespreksleidraad is opgebouwd uit de volgende vier stappen: Stap 1: Observeer kind en ouder en verwoord wat je ziet; Stap 2: Nodig de ouder uit om te reflecteren op het kind en de ouder-kind relatie; Stap 3: Bespreek de observaties met betrekking tot de ouder-kind relatie; Stap 4: Afronden: geef voorlichting en advies</p>	Preventie en 1 ^e lijn Voor professionals die werken met ouders met kinderen ongeacht leeftijd of doelgroep.	(de Wolff et al., 2020)
Richtlijn gehechtheidsontwikkeling NJi	<p>Gesprek met ouders/verzorgers over de gehechtheidsontwikkeling</p> <p>Bijlage 3 Richtlijn problematische gehechtheid voor jeugdhulp en jeugdbescherming (Wolf & Wildeman, 2020)</p>	Generalistische basiszorg GGZ Jeugdigen waar al sprake is van problematische gehechtheid	
Aandachts-punten en tips voor gesprekken met ouders	Richtlijnen om in gesprek met ouders te gaan en richtlijnen om in gesprek met kinderen te gaan. Zie richtlijnen KOPP/ KVO en de werkkarta van Akwa (<i>Hoe Praat Je Met Ouders over Ouderschap? Werkkarta</i> , 2020). werkkarta KOPP/KVO	Generalistische basiszorg GGZ Ouders met psychische en/of verslavingsproblematiek en hun kinderen.	

Samen starten	<p>Gesprekmethodiek gericht op bevorderen relatie ouder kind (hechting) ontwikkeld vanuit Dienst Maatschappelijke Ontwikkeling gemeente Amsterdam.</p> <p>Kenmerkend is een specifiek gespreksprotocol, een stapsgewijs volgsysteem en de samenwerking in het brede jeugddomein. Wanneer het kind 8 weken oud is, staan de ouders en professional uitgebreid stil bij de brede opvoedsituatie van het gezin. Eventuele zorgen worden geïnventariseerd door het bespreken van de vijf domeinen, die relevant zijn voor de psychosociale ontwikkeling van het kind:</p> <ul style="list-style-type: none"> - competentie van de ouders - rol van de partner - sociaal netwerk - gebeurtenissen en omstandigheden (mogelijke obstakels) - welbevinden van het kind 	<p>Generalistische basiszorg GGZ</p> <p>NCJ professionals krijgen training gespreksvoering en leren over het ondersteunen en begeleiden van gezinnen (0-4 jaar)</p> <p>Diverse pilots en onderzoeken lopen ook gericht op de zwangere. https://www.ncj.nl/samenstarten/</p>	
HouVast, stut en steun voor gezinnen van ouders met een LVB (NJ)	<p>HouVast is een ambulante zorgaanbod voor ouders met een licht verstandelijke beperking (LVB) die opvoed- en opgroei problemen hebben of dreigen te krijgen. Het doel is dat de ouders in staat zijn om hun kinderen veilig en 'goed genoeg' op te voeden. Hiertoe wordt gemiddeld twee uur per week gewerkt aan acceptatie van hulp, het bouwen van een steunend netwerk en het vergroten van opvoedvaardigheden.</p>	<p>2de lijn</p> <p>HouVast wordt ingezet ter voorkoming van, of als vervolg op een ondertoezichtstelling (drang) of vanuit dwang kader (OTS).</p>	Goed onderbouwd
Coach je kind (loketgezondleven, NJI)	<p>Coach je kind richt zich op laagopgeleide ouders van Turkse en Marokkaanse afkomst die één of meerdere kinderen hebben in de leeftijd van 0-23 jaar en die opvoedonmacht en/of -onzekerheid ervaren.</p> <p>Coach je kind is een vorm van opvoedondersteuning aan huis, die per gezin 24 coachingsmomenten omvat en afhankelijk van de gekozen intensiteit een half tot een heel jaar duurt.</p>	<p>2de lijn, via jeugdzorg gezinscoaches</p>	Goed onderbouwd
Mind-spring: opvoedingsondersteuning (loketgezondleven)	<p>Asielzoekers die in AZC verblijven in afwachting van de beslissing over hun asielverzoek en mensen met verblijfsvergunning in afwachting op huisvesting in een gemeente en mensen met een vluchtelingachtergrond die binnen een gemeente wonen (18+ jaar). Zij</p>	<p>Regionale GGZ instellingen met voor Mind-Spring opgeleide ggz professionals kunnen Mind-Spring samen met de Arq Mind-Spring (peer) trainers uitvoeren. Mind-Spring kan zowel op een asielzoekerscentrum worden</p>	Goed onderbouwd

	hebben een verhoogd risico op het ontwikkelen van om psychopathologische klachten (selectieve preventie).	uitgevoerd als op een locatie in een gemeente voor statushouders.	
ReSet (NJI, NCJ)	ReSet is een vorm van intensieve thuisbegeleiding voor risicogezinnen en multiprobleemgezinnen met kinderen in de leeftijd van 0-19 jaar. ReSet is erop gericht ouders in staat te stellen de opvoeding van hun kinderen weer zelfstandig ter hand te nemen en te voorkomen dat gezinnen een beroep moeten doen op de jeugdzorg of andere vormen van geïndiceerde hulp.	2 ^{de} lijn	Erkenning is verlopen
Gezin Centraal (NJI)	Gezin Centraal is bedoeld voor jeugdigen van 0 tot 18 jaar en hun gezin waarbij sprake is van ernstige tot zeer ernstige opvoed- en opgroei problemen. Het doel van de interventie is herstel van de balans tussen draagkracht en draaglast van gezinnen door concrete, aantoonbare en duurzame gedragsverbetering. Gezin Centraal is een gezinsgecentreerde vorm van ambulante gezinshulpverlening. De hulp wordt zoveel mogelijk in de dagelijkse leefomgeving van het gezin vormgegeven.	2 ^{de} lijn	Goed onderbouwd
Bemoeizorg in de Jeugdgezondheidszorg (Loketgezondleven, NJI, NCJ)	De doelgroep van de interventie bestaat uit multiprobleemgezinnen. Een multiprobleemgezin is een gezin dat langdurig kampt met een combinatie van sociaaleconomische en psychosociale problemen. In de ogen van hulpverleners zijn deze gezinnen moeilijk te helpen, omdat ze vaak ook problemen hebben met hulpverleners en zorginstellingen. Andersom is dit vaak ook het geval. De interventie wil ten eerste bewerkstelligen dat de ouders de zorgen over de ontwikkeling van de kinderen gaan onderschrijven ('gedeelde zorg') en ontvankelijk worden voor ondersteuning of hulp. De interventie beoogt vervolgens dat het sociale netwerk van het gezin en hulpverlenende instellingen daadwerkelijk en in samenhang ondersteuning gaan bieden aan het gezin.	2 ^{de} lijn	

5: Overzicht (observatie / signalerings)instrumenten ROK toepassing op ouders

Overzicht (signalerings)instrumenten ROK			
Naam instrument	Doel instrument	Doelgroep en leeftijd kind	Kwaliteit/ onderzoek
Balansmodel Bakker	Afwegingskader om de verhouding van draaglast en draagkracht bij ouders in te schatten, op basis van een overzicht van risico- en beschermende factoren op drie niveaus: die van het gezin, de directe omgeving en maatschappelijke context	Voor professionals: Pre- conceptuele fase plus alle leeftijden	Geen onderzoek bekend
Vier buffers Alice van der Pas	Afwegingskader om de buffers in kaart te brengen ten aanzien van het ouderschap van ouders. <ol style="list-style-type: none"> 1. Solidaire gemeenschap 2. Goede taakverdeling 3. Metapositie in nemen 4. Goede ouder ervaring 	Voor professionals: Pre-conceptuele fase plus alle leeftijden	Geen onderzoek bekend
Ontwikkelings aspecten en omgevings aspecten (O & O)	In het schema O&O worden essentiële ontwikkelingsaspecten per leeftijdsfase van het kind benoemd. Ook gaat het schema in op de ontwikkelbehoefte van het kind, de interactie tussen het kind en zijn ouders (opvoed-capaciteiten), de impact die gebeurtenissen kunnen hebben in het gezin en dus impact kunnen hebben op het kind en de interactie met de omgeving. Het schema beoogt juist de combinatie van deze aspecten met elkaar in verband te brengen en zo de brede integrale blik van de JGZ te versterken.	Voor professionals: Pre-conceptuele fase plus alle leeftijden https://www.ncj.nl/diensten/richtlijnen-instrumenten/ontwikkelingsaspecten/	
ALPHA-NL	Vragenlijst om vroegtijdige risico's voor ongunstige zwangerschapsuitkomsten, kindermishandeling en psychosociale problemen bij kinderen op te sporen. De ALPHA-NL is een vragenlijst die wordt ingevuld door zwangere vrouwen. Doel De ALPHA-NL is bedoeld om vroegtijdig risico's voor ongunstige zwangerschapsuitkomsten, kindermishandeling en psychosociale	Voor verloskundigen: doelgroep zwangere	Betrouwbaar en valide

	problemen bij kinderen in kaart te brengen en preventieve interventies in te zetten (ZonMW, 2020).		
Checklist Vroeg-signalering	Vroeg Erbij bestaat uit vier onderdelen (project uit Deventer van 2014 – 2017) <ol style="list-style-type: none"> 1. Een door de moeder zelf in te vullen vragenlijst rond ongunstige opgroefactoren, waaronder risicofactoren kindermishandeling (ALPHA-NL) tijdens de 20e week van de zwangerschap; 2. Voorlichting en begeleiding door de JGZ tijdens de zwangerschap; 3. Checklist vroegsignalering van TNO in het protocol van de kraamverzorgenden; 4. Ketensamenwerking verbreden naar -9 maanden. 	Voor kraamhulp: doelgroep kraamvrouwen Protocol inzet TNO checklist vroegsignalering: via: https://kckzapp.nl/appify/1-zorgprotocol-vroegsignalering-en-meldcode/6-werkwijze/	
Screeningslijst – Vragenlijst Stevig Ouderschap (Bouwmeester-Landweer, 2006)	Een schriftelijke vragenlijst die door ouders vlak na de geboorte ingevuld kan worden. De lijst beoogt ouders met een pasgeborene te vinden die in aanmerking komen voor het programma Stevig Ouderschap. De vragenlijst heeft een goede voorspellende waarde voor latere problemen in gezinnen (Landsmeer-Beker & Bouwmeester-Landweer, 2004).	Voor ouders: vlak na de geboorte (screening ter voorkoming van kindermishandeling en opvoedproblematiek)	
AMBIANCE	inzicht in (problemen in) de hechtingsrelatie van ouder en kind geven (<i>Generieke Module KOPP/ KOV</i> , 2021) wordt o.a. gebruikt in het kader van Modified Interaction Guidance (MIG) behandeling (Benoit et al, 2008) Atypical Maternal Behaviour Instrument for Assessment and Classification (AMBIANCE) (Bronfman, et al 1991-2004)	Ouders met baby's en peuters Screeningsinstrument ouders	
Functional Emotional Assessment Scale (FEAS)	Uitvoerige observatie methode van ouder-kind spelinteractie om sociaal-emotioneel functioneel ontwikkelingsniveau van zowel de ouder als van het kind te beoordelen.	Ouders met baby's en peuters	

	<p><i>Aangaan van relaties, gehechtheid en betrokkenheid</i> vertegenwoordigt daarin één van 6 à 10 schalen (afh. van leeftijd tussen 7 en 48 md). (zie ook <i>Generieke Module KOPP/ KOV</i>, 2021) (Greenspan & Wieder; DeGangi et al)</p>		
C-TRF (Caregiver- Teacher's Report Form)	Dit instrument meet het functioneren van de (ouder met) baby of peuter (1,5 tot 5 jaar). Voor de screening van hechtingsproblemen wordt verwezen naar de Richtlijn Problematische gehechtheid.	Ouders met baby en peuter (1,5 – 5 jaar)	
Basic trust signaleren van vier gehechtheidsrelaties	Beschrijving van de vier gehechtheidsrelaties. Niet om te diagnosticeren maar om te kunnen signaleren	Voor professionals die werken met ouders met jonge kinderen	
Informatie kaart 'Signaleren en ondersteunen ouder-kind relatie'	Deze informatiekaart is ontwikkeld door Stichting Babykennis en geeft concrete handvatten aan zorgverleners om eventuele problemen in de ouder-kind relatie op een invoelende manier bespreekbaar te maken. De informatiekaart maakt een onderscheid tussen drie partijen: <i>de ouder, het kind en de hulpverlener</i> . Bij het goed in kaart brengen van een specifieke situatie in een gezin, moet de hulpverlener (in dit geval de jeugdverpleegkundige) nagaan welke gevoelens en gedragingen ouder en kind ieder afzonderlijk laten zien (Wat doet de ouder? En wat gaat er in de ouder om? Wat doet het kind? En wat gaat er in het kind om?). De beschreven gevoelens en gedragingen (van ouder en kind) kunnen wijzen op problemen in de ouder-kind relatie.	Voor professionals uit 1 ^e lijn Jeugd verpleegkundige: 0 – 18 jaar https://www.babykennis.nl/gratis	
Vragenlijsten Gezin & Opvoeding (VG&O)	Praktikon heeft vier vragenlijsten ontwikkeld die ook als een set zijn af te nemen: de VG&O. Onderdeel van de VG&O zijn de OBVL (Opvoedingsbelasting Vragenlijst) (OBVL; Vermulst et al. 2015), VGFO (Vragenlijst Gezinsfunctioneren Ouders), VSOG (Verkorte Schaal voor Ouderlijk Gedrag) en de VMG (Vragenlijst Meegemaakte Gebeurtenissen). Samen geven zij een compleet beeld van het gezinsleven van een jeugdige en zijn/haar ouders.	Voor ouders/verzorgers: 0 – 18 jaar Ouder of opvoeder vult zelf in. 1 ^e lijn en is ook onderdeel in specialistische GGZ (bijv. in ROM)	

	De set is af te nemen bij ouders/verzorgers van kinderen tussen 0 en 18 jaar. Bij kinderen jonger dan 4 wordt de VGFO niet afgenomen. Er is ook een verkorte versie beschikbaar (VG&O kort) zonder de VMG. Van elke lijst in de VG&O is een versie voor pleegouders beschikbaar. Alle lijsten die onderdeel zijn van de VG&O zijn ook los af te nemen. Zie VGO		
ARI-CP 2-5 jaar	Hoe ouders de gehechtheidsrelatie met hun kind ervaren. 48 uitspraken (15 minuten). Minder gericht op het gedrag van het kind (= beperking) maar gericht op de relatie met ouder.	2-5 jaar	
SPARK (Structured Problem Analysis of Raising Kids) (Staal & Van Stel, 2012; 2013)	Een gestructureerde gesprekslijst om opvoed- en ontwikkelingsproblemen bij peuters vroegtijdig te kunnen signaleren en de bijpassende zorgbehoefte met ouders te bespreken. In het gesprek worden 16 domeinen besproken, variërend van fysieke gezondheid tot gezinszaken. De SPARK maakt zowel gebruik van het perspectief en de ervaring van de ouder en de expertise van de JGZ-professional, om zo tot de juiste vervolgaces en een onderbouwde risico-inschatting (laag, verhoogd, of hoog) voor het gezin te komen en vroeg signalering van opvoed- en opgroeioproblemen bij jonge kinderen te verbeteren.	Peuters	
Screening en interventie keuze lijst (SIK)	Zie bijlage 2 Generieke module KOPP/ KVO (<i>Generieke Module KOPP / KOV</i> , 2021).	Ouders met verslaving en of psychische problematiek	Geen genormeerde scores. Betrouwbaarheid en validiteit niet bekend
Methodiek Gezamenlijk Inschatten Zorgbehoefte (GIZ)	Integrale taxatiemethodiek: inventarisatie van krachten, ontwikkel en zorgbehoeften door JGZ-professional samen met ouders en jeugdigen (en eventueel andere professionals)	Ouders van kinderen en jongeren	
Ernsttaxatiem odel (ETM)	Het CJG Rijnmond ernsttaxatie schema is een hulpmiddel bij de professionele beoordeling van eventuele ontwikkelings- en/of opvoedingsproblematiek, nadat de aanwezige risico- en beschermende factoren in kaart zijn gebracht. Het schema helpt bij het 'wegen' van het cumulatieve effect van de		

	geïnterviewde risico- en beschermende factoren, respectievelijk de 'draaglast' en de 'draagkracht' in het opvoedingsmilieu. Er is sprake van ontwikkelings- en/of opvoedingsproblematiek wanneer de draaglast zwaarder weegt dan de draagkracht, waardoor de opvoeders onvoldoende in staat zijn adequaat in te spelen op de ontwikkelingsbehoeften van het betreffende kind.		
Samen starten	Bedoeld om kwetsbaarheid in gezinnen in kaart te brengen.	Voor ouders met kinderen 0-2 jaar	
Postnatale R4U (Rotterdam Reproduction Risk Reduction checklist)	De postnatale R4U is een variant op het bestaand signaleringsinstrument R4U die geschikt is om af te nemen na de geboorte van een kind. Deze is recentelijk ontwikkeld door van der Minde et al. R4U: Screening op zes domeinen: sociale, psychische, zorg- en leefstijlgerelateerde, medische en obstetrische risicofactoren onder zwangere vrouwen	R4U tijdens zwangerschap Postnatale R4U na geboorte van kind	Betrouwbaar (van Veen et al., 2015)
Last thermometer voor Ouders (LTO)	De LTO is bedoeld voor ouders/verzorgers van een kind dat onder behandeling is (geweest) in het (kinder)ziekenhuis. Hoe gaat het met de ouders in het algemeen en op het gebied van praktisch, gezins, emotioneel, lichamelijk en cognitief gebied	Voor ouders die onder behandeling zijn geweest in kinderziekenhuis. Informatie via Bregje Houtzager Deventer Ziekenhuis	

6: Overzicht interventies

Naam cursus	Doel cursus	Doelgroep	Organisatie/ setting	Kwaliteit (Nji)
Klaar voor een baby?	Vorbereiden op (aanstaande) zwangerschap	Ouders KOPP/ KVO	Dimence i.s.m. Mindfit	
Centering Pregnancy	<p>Het doel van CenteringPregnancy™ is een goede fysieke en psychosociale gezondheid van moeder en kind en positieve ervaringen met de zorg rondom zwangerschap en bevalling. CenteringPregnancy en CenteringParenting zijn nieuwe vormen van zorg, waarbij (aanstaande) ouders begeleiding krijgen in groepen. Daarbij is niet alleen ruimte voor de standaard medische controles, maar ook voor actieve deelname aan de zorg en gesprekken over leefstijlkeuzen, voorbereiding op het ouderschap, voeding, slaapproblemen, vaccinatie en alle onderwerpen die (aankomende) ouders bezighouden.</p>	<p>Zwangere vrouwen</p> <p>Speciaal online programma voor Eritrese zwangere vrouwen in Nederland: online eritrese vrouwen</p>	<p>Verloskundigen (1^e lijn)</p> <p>In Deventer momenteel alleen aangeboden door verloskundige praktijk Anno. Op verzoek sluit JGZ verpleegkundige aan.</p>	Goed onderbouwd
POP poli Kinderwens poli	- Consult voor zwangere vrouwen of vrouwen met een kindwens	Vrouwen met psychische problemen met kindwens of die zwanger zijn tot en met	POP - Psychiatrie, Obstetrie (verloskunde) en Pediatrie Ziekenhuis Deventer ism Dimence 2 ^e lijn/ specialistische GGZ	

Poli Psychiatrie en Zwangerschap	<ul style="list-style-type: none"> - Opstellen van zwangerschapsplan. - Verpleegkundige begeleiding, psychologische behandeling en medicamenteuze behandeling - Ehealth module roze wolk - Cursus zwanger en dan - Cursus bevallen en dan - Informatie avond voor partners 	dat de baby 3 maand oud is		
Zwanger en dan	Deze cursus voor aanstaande moeders met psychische problemen wordt aangeboden in de GGZ. Praktische voorbereidingen op de komst van de baby worden gecombineerd met versterking van de hechtingsrelatie met het ongeboren kind en elementen van cognitieve gedragstherapie. Deze combinatie helpt om de zwangerschap, bevalling en het aanstaande moederschap met meer vertrouwen en minder klachten tegenmoete zien.	aanstaande moeders met psychische problemen	Specialistische GGZ	
Stichting Meeleefgezin	MeeleefGezin richt zich bij de start op kinderen van -9	-9 maanden tot en met 4 jaar	2 ^{de} lijn Generalistische basis GGZ	

	<p>maanden tot en met 4 jaar van ouders met psychische problemen.</p> <p>MeeleefGezin biedt deze gezinnen een vrijwillig meeleefgezin aan, dat het kind regelmatig opvangt. Het kind doet positieve ervaringen op in deze vertrouwde en stabiele tweede omgeving. Deze ervaringen dragen bij aan een gezonde ontwikkeling van deze kinderen en geven ruimte aan een optimale relatieopbouw tussen ouder(s) en kinderen.</p> <p>Het geeft ouders met psychische of verslavingsproblemen even lucht. Dit draagt bij aan hun eigen welzijn en de relatie met hun kinderen. De Stichting werkt met MeeleefGezin professionals verspreid over Nederland.</p>			
Inzet van Wally's	De Wally is iemand (vaak een sociaal werker) vanuit de VoorElkaar teams (Raster, de Kern, Solis, MEE) die door de huisarts wordt betrokken wanneer patiënten zich melden met meer psychosociale dan medische klachten.	Alle burgers uit Deventer	1 ^e lijn	

<p>VoorZorg</p>	<p>Doel: Het voorkomen van ernstige opvoedingsproblemen, waaronder kindermishandeling. Methode: Verbetering, versterking en vergroting van ouderschaps/ opvoedings-kennis, -inzicht, -vaardigheden en -attitudes; zelfvertrouwen, stress-hantering en sociale steun. D.m.v. een selectievragenlijst voor ouders (postnataal) of via een verwijzend professional (prenataal) worden (aanstaande) ouders gevonden die in aanmerking komen voor aanvullende ondersteuning, bestaande uit ca 4 prenatale en/of 6-10 postnatale huisbezoeken door een jeugdverpleegkundige. De huisbezoeken behandelen o.a. verwachtingen en beleving van het ouderschap en de sociale steun voor het gezin.</p> <p>VoorZorg verbetert zwangerschaps- en geboortekomsten, de gezondheid en ontwikkeling van het kind</p>	<p>Kwetsbare moeders die zwanger zijn.</p> <p>Selectie criteria moeder: maximaal 25 jaar, 1^e kindje, maximaal MBO niveau 2 en opeenstapeling van problematiek. Indien een a.s. moeder afwijkt van de criteria moeten ze overleggen met het landelijke voorzorgconsult die mee zullen beoordelen of ze wel of niet starten met voorzorg.</p>	<p>NCJ professionals krijgen training gespreksvoering en in het ondersteunen en begeleiden van gezinnen</p> <p>1^e lijn</p> <p>In Deventer is door de gemeente gekeken naar VoorZorg; de doelgroep is hiervoor vrij smal (streng selectiecriteria). Er komen relatief weinig moeders voor in aanmerking en een traject is kostbaar. De gemeente heeft daarom gekozen om die middelen niet in te zetten in Voorzorg, maar aan een bredere groep moeders te besteden.</p>	<p>Effectief volgens goede aanwijzingen (intergenerationele effecten)</p> <p>(Van der Put et al., 2018)</p>
-----------------	---	--	---	---

	<p>en de persoonlijke ontwikkeling van de moeder.</p> <p>Nieuw aanbod dat ontwikkeld wordt: VoorZorg-Verder (voor als het kind 2 jaar en ouder is) en VoorZorg 2, voor begeleiding van moeders tijdens de zwangerschap vanaf 28 weken in gezinnen waar al kinderen zijn.</p>			
Naam cursus	Doel cursus	Doelgroep	Organisatie/ setting	Kwaliteit (Nji)
Pactum Jeugdhulp	<p>De hulp van Pactum vindt bij ouders thuis plaats en richt zich op anders met elkaar leren omgaan, duidelijk leren zijn of gevoelens en behoeften naar elkaar leren uitspreken. Er zijn verschillende vormen van hulpverlening thuis mogelijk: van het coachen van ouders in de opvoeding tot intensieve vormen van gezinsbegeleiding. Ze hebben enkele woningen voor jonge moeders.</p>	Ouders/opvoeders Jonge moeders	<p>Basiszorg en specialistische jeugdhulp</p> <p>Meer info via: https://pactum.org/ons-aanbod/</p>	
Zwanger, bevallen, een kind (ZBK)	<p>Het doel van de cursus is het stimuleren van een gezonde (zowel fysieke als emotionele) ontwikkeling van het (ongeboren) kind, door stress en angst bij (aanstaande) ouders te verminderen en (aanstaande) ouders fysiek en</p>	Aanstaande ouders	<p>1^e lijn</p> <p>Preventieve cursus via Stichting Babywerk is eigenaar van de interventie landelijk, inzet via lokale JGZ organisaties</p>	Goed onderbouwd

	<p>sociaal – emotioneel voor te bereiden op de zwangerschap, bevalling en het ouderschap.</p>			
Centering parenting	<p>CenteringPregnancy en CenteringParenting zijn nieuwe vormen van zorg, waarbij (aanstaande) ouders begeleiding krijgen in groepen. Daarbij is niet alleen ruimte voor de standaard medische controles, maar ook voor actieve deelname aan de zorg en gesprekken over leefstijlkeuzen, voorbereiding op het ouderschap, voeding, slaapproblemen, vaccinatie en alle onderwerpen die (aankomende) ouders bezighouden.</p>	<p>Vanaf geboorte (Centering Parenting)</p>	<p>1^e lijn JGZ Momenteel loopt er een pilot in Zwolle GGD IJsselland en er is behoefte om dit in Deventer te starten.</p>	<p>Goed onderbouwd</p>
Shantala Babymassage individueel (NJI)	<p>Shantala Babymassage Individueel richt zich op het verminderen van het risico op een onveilige gehechtheidsrelatie en het bevorderen van een veilige gehechtheidsrelatie tussen moeder en kind, door de sensitiviteit van de moeder tijdens de verzorging van de baby te vergroten.</p>	<p>De interventie richt zich op moeders die een risico hebben op laag sensitief opvoedgedrag met een baby van 6 weken tot 9 maanden oud.</p> <p>Regio Rotterdam</p>	<p>1^e lijn JGZ</p>	<p>Goed onderbouwd</p>
Moeders informeren moeders	<p>MIM is een programma voor moeders met een eerste kind tussen 0 en 18 maanden. Getrainde vrijwilligers (ervaren moeders) gaan</p>	<p>Asielzoekers, vluchtelingen, moeders met migratie achtergrond</p>	<p>1^e lijn</p>	<p>Goed onderbouwd</p>

	maandelijks op bezoek bij de moeders en praten aan de hand van een praatpapier en beeldmateriaal met hen over de opvoeding en verzorging van hun kind. Zo wordt het zelfvertrouwen, de zelfredzaamheid en het zelfzorgvermogen van de moeders vergroot en hun sociale netwerk versterkt.	Moeders met eerste kind tot 18 maanden.		
Cuddle and care	<p>Cuddle and Care</p> <ul style="list-style-type: none"> - versterken van goed ouderschap door babydragen en informatie van een psycholoog; - stress verminderen door hulp bij financiën; - onderlinge steun in een groep; - gezond koken, en - makkelijk doorverwijzen naar méér hulp als dit nodig is. 	Kwetsbare ouders (o.a. tienermoeders) in armoede met kinderen van 0 – 4 jaar	Preventie Impluz heeft in 2021 een subsidie vanuit ZonMw toegekend gekregen om deze interventie te onderzoeken (Deventer en Tilburg). Projectnummer 744130109 De interventie wordt in de toekomst uitgevoerd in Deventer.	
Naam cursus	Doel cursus	Doelgroep	Organisatie/ setting	Kwaliteit (Nji)
Ouder Baby interventie	Doel van de Ouder-baby interventie is het stapsgewijs verbeteren van de kwaliteit van de interactie tussen depressieve moeders en hun baby. Met name gaat het er om dat: de moeder een	Depressieve moeders en hun baby (tot en met 12 maanden). <i>Ook geschikt voor KOPP/ KVO ouders.</i>	2 ^{de} lijn Dimence Specialistische GGZ	Effectief volgens goede aanwijzingen

	<p>verbeterde sensitieve responsiviteit krijgt; de sociale en emotionele ontwikkeling van het kind verbetert; de veilige gehechtheid bij het kind versterkt wordt.</p> <p>Uiteindelijk doel is het voorkomen dat het kind op latere leeftijd zelf psychosociale problemen ontwikkelt.</p>			
Stevig ouderschap (Nji)	<p>Preventieve gezinsondersteunende huisbezoeken. Zes huisbezoeken tussen zes weken en eerste twee jaar, 90 minuten, uitgevoerd door JGZ verpleegkundige. Holistische aanpak voor hele gezin.</p>	Ouders met kinderen tussen zes weken en twee jaar	NCJ 1 ^e lijn	Effectief volgens eerste aanwijzingen (NJI)
Dreumestijd	<p>Collectieve preventieve voorziening in de wijk. Dreumestijd heeft als hoofddoel het voorkomen van opvoedproblemen, door opvoedvragen en opvoedspanning weg te nemen en door opvoedvaardigheden, opvoedvertrouwen en sociale steun te versterken.</p>	<p>Alle opvoeders van 1 tot 2 jaar De interventie is ook geschikt voor laagopgeleide en mindertalige opvoeders.</p>	0 ^e lijn Preventie	Goed onderbouwd
Raster jonge moeders	<p>Lotgenotengroep voor jonge moeders. De moeders komen eens per week bij elkaar en krijgen dan oppas voor hun</p>	Jonge moeders	Welzijnsorganisatie Raster 1 ^e lijn Deventer	

	kinderen. Ze eten vervolgens met elkaar incl. hun kinderen. Vanaf de zwangerschap kunnen ze aansluiten bij deze groep.			
Doula's in Deventer	Er zijn verschillende in Deventer verschillende Doula's (geboortecoaches) werkzaam.		https://www.bevalenmetelsa.nl/ https://doulacentrumdeventer.nl/ https://www.babypraktijkloes.nl/	
Vrouwencoach	In de regio Deventer werken twee vrouwencoaches. Martine Wagemans is klinisch verloskundige en gespecialiseerd in bevalverwerking. Laura Overmars is vrouwencoach en toegepast psycholoog.	(aanstaande) moeders	https://www.martinewagemans.nl/vrouwencoach/ https://www.devrouwencoach.nl/	
Baby IOG	Baby Intensieve Orthopedagogische Gezinsbehandeling (IOG)	Baby-IOG is de module IOG die zich specifiek richt op ouders met een licht verstandelijke beperking (LVB) die een baby of dreumes hebben in de leeftijd van 0 tot 2 jaar.	2 ^e lijn/ specialistische zorg Ambiq Deventer (SSGZ?)	
Home Start	Een vrijwilliger met opvoedervaring biedt ouders wekelijks lichte opvoedondersteuning, praktische opvoedhulp en vriendschappelijk contact. Locatie: thuis. Met de vrijwilliger is het netwerk van ouders tijdelijk uitgebreid. De vrijwilliger stimuleert het	Ouders met minimaal 1 kind onder de 7 jaar (onzeker, alledaagse opvoedvragen, klein netwerk)	1 ^e lijn Humanitas	Effectief volgens goede aanwijzingen

	leggen en versterken van contacten met anderen en leert ouders gebruik te maken van voorzieningen in de wijk.			
Naam cursus	Doel cursus	Doelgroep	Organisatie/ setting	Kwaliteit (Nji)
Coach je kind	Het hoofddoel is een positieve sociaal-emotionele ontwikkeling en verminderd probleemgedrag bij kinderen, door versterking van opvoedvaardigheden en zelfvertrouwen bij ouders.	Coach je kind richt zich op laagopgeleide ouders van Turkse en Marokkaanse afkomst die één of meerdere kinderen hebben in de leeftijd van 0-23 jaar en die opvoedonmacht en/of -onzekerheid ervaren.	1 ^e lijn	Goed onderbouwd
K-VHT Kortdurende Video Home Training	Het jonge kind van 0 tot 4 jaar, wiens ouders opvoedingsspanning ervaren en lichte opvoedingsvragen hebben. Het gaat hierbij om baby's die veel huilen of baby's met een moeilijk temperament (onrustige baby's). Ook prematuur geboren kinderen en peuters met moeilijk gedrag en kinderen die problemen hebben met eten, slapen en met de zindelijkheid behoren tot de doelgroep. K-VHT richt zich op de ouders van deze kinderen.	Ouders met baby's en peuters	1 ^e lijn	Goed onderbouwd
Betere Start	Het doel van Betere Start is recidive door gedetineerde moeders en	Gedetineerde moeders met kinderen van 2-10 jaar	1 ^e lijn	Effectief volgens

	gedragsproblemen – waaronder later delinquent gedrag – bij hun kinderen te voorkomen door de criminogene en beschermende factoren die aan beide ten grondslag liggen te beïnvloeden.			goede aanwijzingen
NIKA	NIKA richt zich op kinderen (en hun ouders) van 9 maanden tot 6 jaar die een verhoogd risico lopen op gedesorganiseerde hechting of signalen laten zien van verstoord hechtingsgedrag. De doelgroep bestaat uit gezinnen waarbij sprake is (geweest) van mishandeling, verwaarlozing, huiselijk geweld en/of meervoudige risico's in de opvoedingscontext en waarbij de opvoeder 'verstoring opvoedgedrag' laat zien dat verwarrend of beangstigend is voor kinderen. Doel van de interventie is het voorkomen of verminderen van gedesorganiseerde hechting. Tijdens gemiddeld vijf sessies wordt, met behulp van video feedback, psycho-educatie en huiswerkopdrachten, verstorend en beangstigend opvoedgedrag van de ouders afgeleerd en sensitief	9 maand tot 6 jaar	Wordt gebruikt bij aantal vrouwenopvang locaties.	Goed onderbouwd

	opvoedgedrag aangeleerd. Daarnaast bevorderen van het reflectief vermogen van ouders (mind-mindedness) zodat ouders het gedrag van hun kind juist interpreteren.			
Spel aan huis	Spelontwikkeling, opvoedondersteuning en netwerk versterken	Asielzoekers, vluchtelingen, kansarm, lage SES, migratieachtergrond Kinderen van 1,5 tot en met 7 jaar.	1 ^e lijn uitvoering social work stagiaires	Op site Nji staat geen erkenning van de interventie. Geen effectonderzoek bekend. Oordeel sympathieke interventie.
Basic trust	Video Home Training, acht bijeenkomsten waaronder thuis Doel is het verminderen van milde gedragsproblemen en/of emotionele problemen bij kinderen door middel van video-interactie begeleiding. Belangrijk elementen zijn de empowerment van opvoeders en het versterken van de sensitiviteit en mentaliserende vermogens van de opvoeder (mind-mindedness: het kind als een individu zien met een eigen bewustzijn en met intenties	Ouders met kinderen 2-5 jaar	basiszorg en soms onderdeel van breder aanbod van specialistische GGZ	Goed onderbouwd

	en in het bijzonder taal geven aan de interne gemoedstoestanden van het kind), 'veilig disciplineren' (niet-afwijzend corrigeren van lastig gedrag) en corrigeren van verwarring scheppend (beangstigend) opvoedgedrag.			
Pittige jaren	Pittige Jaren (Incredible Years) is een groepstraining voor ouders van jonge kinderen met gedragsproblemen. Met een RCT is onderzocht of de training ook effect heeft bij andere doelgroepen, zoals gezinnen met een lage sociaal economische status en voor migrantengezinnen. Uit het onderzoek blijkt dat deze effecten even goed te bereiken zijn bij migrantengezinnen en gezinnen met een lage sociaaleconomische status. Voor de implementatie van Pittige Jaren wordt gewerkt aan een goede structuur van opleiding en borging. De transitie van de jeugdzorg biedt kansen om de training via sociale wijkteams aan te bieden.	Voor ouders van jonge kinderen met gedragsproblemen	1 ^e lijn Sociale wijkteams	Effectief volgens sterke aanwijzingen
Video-feedback Intervention to	VIPP-SD is een interventie gericht op het verhogen van	Ouders met kinderen tot 6 jaar	basiszorg en soms onderdeel van breder aanbod van specialistische GGZ	Effectief volgens

Promote Positive Parenting and Sensitive Discipline (VIPP-SD)	de sensitiviteit en het verbeteren van disciplineringsstrategieën van opvoeders, met als einddoel het bevorderen van positieve interacties tussen opvoeder en kind en het voorkomen (preventief) of verminderen (curatief) van gedragsproblemen bij kinderen tot 6 jaar.			sterke aanwijzingen
Parent-Child Interaction Therapy (PCIT)	Therapie ernstige problematiek kind	2- 7 jaar	specialistische GGZ	Effectief volgens eerste aanwijzingen
PIPA pleegouder pleegkind interventie	6 huisbezoeken om relatie tussen pleegouders en pleegkind te bevorderen. Vergroten emotionele beschikbaarheid en versterken ouderschaps vaardigheden en zelfvertrouwen van pleegouders. Verbeterende relatie heeft tot stress reductie tot gevolg bij jonge pleegkinderen.	Pleeg- en adoptie ouders bij wie een kind van 0-4 jaar is geplaatst	basiszorg GGZ en soms onderdeel van specialistische GGZ	Goed onderbouwd
Integratieve Therapie voor Gehechtheid en Gedrag (ITGG)	Geschikt voor kinderen en jongeren tot 18 jaar met meervoudige beperkingen en ernstige gehechtheids- en gedragsproblemen. Behandeling drie uur per week in de dagelijkse	Kinderen en jongeren tot 18 jaar	specialistische GGZ	Momenteel wordt deze interventie onderzocht (in 2013: Effectief volgens eerste aanwijzingen)

	leefomgeving van de jeugdige.			
Bureau Basiszorg (Trimbos)	Preventief casemanagement voor gezinnen waarvan de ouders psychische of verslavingsproblemen hebben, zodat de jeugdigen voldoende basiszorg hebben. Methode: Coördinatie van hulpverlening, gezinsplan, afstemmingsoverleg met ouders en hulpverleners Deelnemers: Hulpverleners die betrokken zijn bij gezinnen met meerdere problemen kunnen gezinnen aanmelden bij Bureau Basiszorg.	Gezinnen met een ouder die psychische of verslavingsproblemen heeft en kinderen van 0-18 jaar <u>Locatie Den Haag</u>	Preventief casemanagement	Gunstige onderzoeksuitkomsten (Wansink & Den Heijer, 2008)
KopOp Ouders (Nji)	Doel: Versterken van de opvoedcompetentie van de ouders Methode: Online groepsbijeenkomsten in chatbox, e-mail service, lotgenotencontact via forum	Ouders en partners van ouders met psychische en/of verslavingsproblemen met een jeugdige van 1-18 jaar	Preventie Online	Goed onderbouwd
MeMoSA: MentorMoeders voor Steun en Advies (Movisie)	Doel: Het terugdringen van partner geweld bij moeders of vrouwen die zwanger zijn. Er is een afname van huiselijk geweld/partner geweld, het sociale netwerk van vrouwen die slachtoffer zijn van huiselijk geweld is uitgebreid en de psychische gezondheid	Mentormoeders coachen vrouwen die zwanger zijn of moeder die de zorg hebben over thuiswonende kinderen en waarbij (vermoedelijk) sprake is van partnergeweld.	1 ^e lijn	Heeft (nog) geen erkenning

	van de vrouwen is verbeterd. Moeder is zich bewust van het effect van partnergeweld op de kinderen en accepteert (professionele) hulp voor zichzelf en haar kind(eren).			
Ouderkracht (NJI)	Het hoofddoel van Ouderkracht is het vergroten van de opvoedingsvaardigheden van ouders en het verminderen van hun opvoedingsstress, doordat zij het gedrag van hun kind dat zij als probleem ervaren, effectief weten bij te sturen.	Ouderkracht is bedoeld voor ouders met kinderen in de leeftijd van 0-21 jaar die kampen met opvoedingsvraagstukken en –problemen, die met beperkte ondersteuning opgelost kunnen worden.	Stichting Leren en Leven via 1 ^{ste} Lijn	Goed onderbouwd
Signs of Safety (NJI, Movisie)	Het hoofddoel van Signs of Safety is het creëren van een veilige (opvoed)situatie voor het kind, waarbij duidelijk is welk concreet gedrag van ouders en netwerk nodig is om het kind te beschermen tegen het dreigend gevaar, als er niets aan de situatie verandert.	De doelgroep bestaat uit gezinnen waarin kindermishandeling vermoed wordt of is gesignaleerd. Het is niet noodzakelijk dat de ouders of kinderen gemotiveerd zijn en/of besef hebben van het probleem. Er wordt ook gewerkt met ouders die de kindermishandeling ontkennen.	2 ^{de} lijn Gespecialiseerde zorg	Goed onderbouwd
Naam cursus	Doel cursus	Doelgroep	Organisatie/ setting	Kwaliteit (Nji)
Caring Dads (Movisie)	Het hoofddoel van de interventie Caring Dads is het terugdringen van (het risico op) kindermishandeling door de vader en/of het getuige	Caring Dads is voor vaders die pleger zijn (geweest) van partnergeweld en/of kindermishandeling.	2 ^{de} lijn Jeugdbescherming & Reclassering	Goed onderbouwd

	zijn van huiselijk geweld van de vader tegen hun moeder, om daarmee de ontwikkelingskansen van de kinderen en hun mogelijkheden tot herstel van eventueel opgelopen schade te vergroten.	Moeders & kinderen worden ook in proces betrokken.		
Multifocus (Movisie)	De (transgenerationale) geweldspiraal in een gezin is doorbroken met behoud of herstel van de onderlinge relaties. Behoud of herstel van onderlinge relaties wordt niet nagestreefd wanneer er sprake is van intiem terrorisme of seksueel misbruik van kinderen en/of wanneer één of meer gezinsleden behoud of herstel van onderlinge relaties niet willen.	De doelgroep van Multifocus bestaat uit gezinnen met complexe, meervoudige problematiek	Na inzet Tijdelijk Huisverbod wordt Multifocus ingezet <u>OF</u> wanneer hulpverlenende organisaties vastlopen en verdergaande expertise op het gebied van huiselijk geweld nodig achten.	Goed onderbouwd
MBT Child in Mind (aanbod Sterk Huis)	Mentalization Based Treatment MBT Child in Mind kan worden ingezet, waarbij de ouder anders gaat leren nadenken over het gedrag van zijn/haar kind, wat het kind zou denken en voelen als reactie op wat de ouder doet.	Bij Sterk Huis worden mensen geholpen bij een lastige of bedreigende (thuis)situatie. Sterk Huis helpt bijvoorbeeld mensen die te maken hebben met huiselijk geweld of seksueel misbruik. Aanbod in Goirle	Specialistisch zorg, 2 ^{de} lijn	Niet bekend
Opvoedparty (Lunamare)	Een OpvoedParty is een bijeenkomst van ongeveer twee uur, waar in klein	Ook online + zelf te organiseren met ambassadeurs die	Online / preventie	

	gezelschap – 4 tot 10 ouders – onder deskundige leiding met elkaar wordt gediscussieerd over één of meerdere opvoedingsthema's of -dilemma's naar keuze. Een OpvoedParty is bedoeld voor elke opvoeder die worstelt met alledaagse opvoedingsvragen.	landelijk werken/wonen en opgeleid worden. Meer informatie via www.opvoedparty.nl		
Moeder babygroep in Utrecht, Overvecht (via Pharos)	Een moeder-babygroep is een klein groepje moeders met baby's uit de wijk. Wekelijkse contactmomenten Er is een deskundig begeleidster. Je leert meer over je baby: verzorging, opvoeding, gezondheid en ontwikkeling. Je leert andere moeders uit de wijk kennen. Je leert van alles over de wijk.	De moeder babygroep komt elke week bij elkaar. Er zijn niet meer dan tien moeders in een groep. Je baby is tussen de 3 en 15 maanden oud. Meedoen is gratis. Als het nodig is, is er (gratis) oppas voor je peuter. Iedere maand kun je aan de jeugdverpleegkundige vragen stellen over je baby.	1 ^e lijn Aanmelden kan via jeugdverpleegkundige of consultatiebureau	
Droommoeders (aanbod Trajekt)	Twintig jonge, alleenstaande moeders tot 26 jaar woonachtig in Maastricht kiezen ervoor om hun talenten te ontplooiën De moeders hebben geen opleiding afgemaakt en ze hebben geen werk. Door te kiezen voor dit traject zijn zij gemotiveerd om hun leefsituatie en die van hun kinderen structureel te verbeteren.	Alleenstaande moeders solliciteren om deel te nemen aan dit tweejarige traject	1 ^e lijn Jeugdzorg/sociaal wijkteam	

<p>Stevige Start (Rotterdam)</p> <p>+</p> <p>Moeders van Rotterdam (Bureau Frontlijn)</p>	<p>Netwerk van professionals in Rotterdam rondom voor beleid/samenwerking op gebied van zwangerschap, geboorte en het opgroeien van de allerjongsten.</p> <p>+</p> <p>Moeders van Rotterdam zet zich in voor (aanstaande) moeders die tijdens hun zwangerschap stress ervaren op verschillende leefgebieden. Hierbij kan gedacht worden aan problemen op het gebied van financiën, huisvesting, gezondheid etc. Samen met moeder wordt gewerkt aan haar situatie met als doel haar stress te verminderen en een gezonde start creëren voor de baby.</p>	<p>Richtte zich op de (aanstaande) ouders, van nog voor het zwanger worden tot een kind naar school gaat. Daarnaast helpen zij professionals om risico's te signaleren nog voor dat er problemen ontstaan. Tot slot worden risico's vroegtijdig aangepakt bij ouders en kinderen via gerichte interventies</p> <p>+</p> <p>Zwangere die in Rotterdam verblijven en naast medische zorg ook sociale zorg nodig hebben, kunnen met toestemming van de zwangere, bij het aanmeldpunt worden aangemeld. Dit kan tot twee weken na de bevalling.</p>	<p>Vierjarig programma (2016 – 2020)</p> <p>Vanaf 2023 volledig via de wijkteams (in samenwerking met moeders van Rotterdam)</p> <p>Via: https://connect2grow.info/index.php Via: https://moedersvanrotterdam.nl/</p>	
<p>Het KINGS (Kind IN Gezond Systeem) – programma (Accare)</p>	<p>Intern behandelprogramma voor gezinnen voor hulp na traumatische ervaringen.</p> <p>Behandelprogramma van aantal weken waarin op basis van een door het gezin opgestelde behandelplan samen met een aantal</p>	<p>In Deventer. Hier doen we het samen met een paar andere organisaties: Ambiq, Pactum en JeugdGGZ Dimence groep</p>	<p>2^e lijn Gespecialiseerde zorg</p>	

	gezinsbehandelaren gezamenlijk wordt gewerkt			
MamaKits via Prezens GGZ Ingeest	Ondersteuning bij emotionele of psychische klachten rond zwangerschap en bevalling. MamaKits helpt met een breed aanbod: van advies tot behandeling, individueel of in een groep. Na de adviesgesprekken is behandeling in de MamaKits-groep 'Als roze wolken donderen' een mogelijkheid. De groep bestaat uit 8 bijeenkomsten met 8 tot 10 mensen met dezelfde problemen.	Voor (aanstaande) moeders	Een aantal gratis adviesgesprekken, daarna is behandeling (2 ^{de} lijn) mogelijk indien nodig. Voor deelname aan de groep is geen verwijzing nodig. https://www.ggzingeest.nl/activiteiten/mamakits-spreekuur/	
Online programma aanbod 'onrustige baby's' ontwikkelt door een IMH-specialist	Online te volgen programma voor ouders bestaande uit drie modules. De eerste module is het beter leren begrijpen van het gedrag van de baby, de tweede module gaat over zorgen voor jezelf als ouder, de derde module gaat op de relatie ouder kind verstevigen.	Voor ouders	Het online programma kost 200 euro Via: https://www.babykennis.nl/ontspanning-onrustige-baby	
MamaVita is een landelijk netwerk van moeders van kinderen met autisme.	Mama Vita brengt moeders bij elkaar en biedt hun ondersteuning, verbinding en netwerken. Tevens stimuleert Mama Vita de inzet van ervaringsdeskundigheid. MamaVita organiseert verschillende activiteiten:	Moeders met autisme	https://www.deventerwijzer.nl/is/organisatie/145446/invis2/mama-vita-deventer	

	Een jaarlijkse landelijke dag voor alle moeders, maandelijkse regiobijeenkomsten, georganiseerd door regiomoeders, regiomoederdagen voor de regiomoeders			
--	--	--	--	--

7: Overzicht instrumenten, handreikingen en trainingen ROK - handelen van professionals

Ethisch handelen in de geboortezorg	Vragenlijst voor verloskundigen/ gynaecologen om te signaleren of ze met hun gedrag moeders tijdens of na de bevalling traumatiseren via hun handelen. Ontwikkeld door drs. Tosca Gort (ArbeidsPsycholoog bij GORTcoaching.nl) Zie checklist https://stichtingbevallingstrauma.nl/scholing/	Voor professionals die moeders ondersteunen tijdens bevalling	Geen onderzoek bekend
Oefenpop en babyroute (MEE Gelderse Poort)	Een ervaringsbaby is een nuttig hulpmiddel als onderdeel van een volledig traject om cliënten (LVB) met een kinderwens inzicht te geven Professionals die in aanraking komen met een cliënt met LVB en een kinderwens, kunnen voor consultatie en training in het inzetten van de ervaringsbaby bij MEE Gelderse Poort terecht.	1 ^e en 2 ^{de} lijn	
Pharos training: Sensitief werken in de eerste 1000 dagen	Bij sensitief werken in de geboortezorg staat het verhaal van de ouders centraal. Hoe luisteren we naar die verhalen? Hoe sluit je aan bij de leefwereld van zwangere vrouwen en gezinnen? En hoe komen we als professionals in iedere situatie gezamenlijk tot een passende benadering en aanpak? Hoe werk je daarin samen vanuit verschillende domeinen. https://www.pharos.nl/training/sensitief-werken-in-de-eerste-1000-dagen/	Voor professionals uit 1 ^e en 2 ^e lijns zorg vanuit sociaal en medisch domein	Geen onderzoek bekend
Pharos: Opvoeden het perspectief van migrantenouders	https://www.pharos.nl/training/opvoeden-het-perspectief-van-migrantenouders/	Voor professionals uit de jeugdgezondheidszorg	Geen onderzoek bekend
Focus op hechting	De cursus vergroot de kennis op het gebied van veilige en onveilige ouder-kindrelaties. Daarnaast leert men de methodiek die vanuit Kinderleven ontwikkeld is om met ouders en heel jonge kinderen te praten over hun onderlinge band en over datgene wat hen in de weg staat om gelukkig te zijn. De professional leert het verschil tussen hoofdtaal, hartentaal en verbindingstaal. Men leert hartentaal en verbindingstaal toepassen in de interventie Kuipers I, waarmee de professional een moeilijke start van ouders met hun kind in de eerste drie maanden preventief kunt helen. Twee daagse cursus	Stichting Kinderleven	Geen onderzoek bekend

ROK Deventer Signaleren en bespreekbaar maken van relatie ouder kind	Deze cursus is in ontwikkeling en wordt in het voorjaar 2022 uitgevoerd. Dagdeel 1 is een online training Dagdeel 2 en 3 staat in het teken van oefenen met de Richtlijn Ouder Kind Relatie. Landelijke beschikbaarheid volgt in najaar 2022	Voor professionals uit 1 ^e en 2 ^e lijns zorg vanuit sociaal en medisch domein incl. GGZ (Deventer)	Evaluatie onderzoek volgt na uitvoering
Women's Health Academy	Divers aanbod: - Bevallensport - (V)rouw en verlies https://whacademy.nl/opleidingsaanbod/	Women's Health Academy leidt professionals binnen hun eigen vakgebied op tot superspecialisten in vrouwspecifieke zorg en training.	
GIZ- methodiek (Loketgezondl even, NJI, NCJ)	Gezamenlijk inschatten van zorgbehoeften - Methodiek Het hoofddoel is een gezamenlijke inschatting en beslissing met jeugdige en/of ouder/verzorger van krachten, zorgbehoeften en ondersteuning, zodat gezinnen passende, tijdige en effectieve ondersteuning ontvangen en versterkt worden in hun autonomie, competentie en verbondenheid.	1 ^e lijn (JGZ/ basiszorg) Landelijk	Goed onderbouwd
Jong Ouderschap Onbedoeld Zwanger (JOOZ)	Jong Ouderschap Onbedoeld Zwanger Landelijk programma voor optimale preventie van onbedoelde zwangerschap en begeleiding bij jong ouderschap. Programma JOOZ wil organisaties, gemeenten en professionals ondersteunen die zich inzetten voor begeleiding bij jong ouderschap en preventie van onbedoelde zwangerschap. Dit doen zij door het ontsluiten van effectieve methoden en uitwisseling van kennis en ervaring.	Landelijk vijfjarig programma (jooz.nu)	
Training werken met jong ouderschap (JOOZ)	De begeleiding van jonge (aanstaande) ouders kan een ingewikkelde uitdaging zijn. Deze kwetsbare doelgroep staat voor een ontwikkeling naar zowel adolescentie als ouderschap. Ze zijn puber, ouder en opvoeder tegelijk. Ze voelen zich verantwoordelijk voor de zorg voor hun kind. Vaak missen ze een stabiele (thuis)basis en de vaardigheden om een ondersteunend sociaal netwerk op te bouwen. Zo'n netwerk is noodzakelijk voor elke ouder met opgroeiende kinderen. Hoe begeleid je deze doelgroep als professional en zorg je voor een goede verbinding en samenwerking	Deze tweedaagse training biedt een theoretisch kader over ouderschap. De tweedaagse training leidt tot een intervisiemethode waarmee professionals de verbinding met een ouder in een lastige casus kunnen hervinden.	
Training gehechtheid	Kinderen van jonge ouders hebben meer risico op het ontwikkelen van een onveilige hechtingsrelatie. De juiste ondersteuning en begeleiding van jonge ouders bij sensitiviteits- en gehechtheidssituaties vermindert het risico op een onveilige hechtingsrelatie. Begeleiders	Deze tweedaagse training richt zich op het versterken van de sensitiviteitsvaardigheden van	

en sensitiviteit (JOOZ)	hebben zelf een voorbeeldrol in het sensitief reageren naar jonge ouders en hun kind. Daarvoor is het belangrijk dat zij de signalen van moeder en kind kunnen herkennen en benoemen.	professionals en het methodisch handelen naar jonge (aanstaande) ouders om hun sensitiviteitsvaardigheden te versterken.	
-------------------------	---	--	--

8: Overige instrumenten/ interventies (kinderen > twee jaar)

Onderstaande valt buiten het ROK onderzoek:

- SDQ (Strengths and Difficulties Questionnaire; 3-16 jaar), CBCL (Child Behavior Checklist; 6-18 jaar), TRF (Teacher's Report Form; 6-18 jaar) en YSR (Youth Self Report; 11-18). Deze lijsten meten emotionele en gedragsproblemen (*Generieke Module KOPP/ KOV, 2021*)
- NOSI (Nijmeegse Ouderlijke Stress Index) is een gezinsdiagnostisch instrument; hiermee kan worden nagegaan vanuit welke potentiële stressbronnen binnen de opvoedingscontext daadwerkelijk stress of belasting wordt ervaren door de ouders. De NOSI is oorspronkelijk bedoeld voor ouders met kinderen in de leeftijd van 7 tot 12 jaar, maar is zodanig opgezet dat afname ook mogelijk is bij ouders van kinderen in de leeftijd van 2 tot ongeveer 13 jaar
- Bij (vermoedens van) kindermishandeling in de vorm van verwaarlozing, lichamelijke, psychische en of seksuele mishandeling, kan de CARE-NL (Child Abuse Risk Evaluation, Nederlandse vertaling) of LIRIK-JZ (Licht Instrument Risicotaxatie Kindveiligheid - Jeugdzorg) worden ingezet, alhoewel de validiteit en betrouwbaarheid van deze instrumenten onbekend zijn (*Generieke Module KOPP/ KOV, 2021*).
- Zie ook overzicht paragraaf 9.2 KOPP KVO screening oudere kinderen (*Generieke Module KOPP/ KOV, 2021*).

Overige methoden/ interventies

- Online opvoedcursus voor KOPP/ KVO ouders
https://kopopouders.nl/site/?utm_source=ActiveCampaign&utm_medium=email&utm_content=Middelenpreventie+op+school%3A+z%C3%B3+pakt+u+dat+aan+%7C+Nieuwsflits&utm_campaign=Nieuwsflits+%7C+nummer+16+%7C+26+augustus+2021
- Online cursus voor ouders in tropenjaren <https://oudersinc.nl/>. Verbonden aan 60 gemeenten waardoor ouders met korting of gratis kunnen volgen. Ouders met kinderen tot 18 jaar preventie.

KOPP/KOV-checklist

- Screening en Interventiekeuze vragenlijst (SIK-lijst). (Beijers et al, 2010)

Observatie en/of screeningsinstrumenten- Kind

- Child Behavior Checklist (CBCL) (Achenbach, 1991, 2001)
- Strengths and Difficulties Questionnaire (SDQ) (Goodman 1997, 1999; Van Widenfelt et al., 2003)
- Caregiver-Teacher's Report Form (C-TRF) (Achenbach et al., 2008; Verhulst et al., 1997)
- Youth Self Report (YSR) (Verhulst et al, 1997)

- Working Model of the Child Interview (WMCI) observatie waarbij gekeken wordt naar ouder en kind (Benoit et al, 1997)

Observatie en/of screeningsinstrumenten - Ouder

- Licht Instrument Risicotaxatie en Kindveiligheid – Jeugdzorg (LIRK-JZ) (Nji, 2011)
- CARE-NL Child Abuse Risk Evaluation - Nederlandse versie (Ruiter et al, 2005; 2010)
- Vragenlijsten Gezin en Opvoeding (VGO) (Vermulst et al, 2011)
- Atypical Maternal Behaviour Instrument for Assessment and Classification (AMBIANCE) (Bronfman, E., et al 1991-2004)
- Working Model of the Child Interview (WMCI) observatie waarbij gekeken wordt naar ouder en kind (Benoit et al, 1997)
- Functional Emotional Assessment Scale (FEAS) - observatiemethode (Greenspan & Wieder; DeGangi et al)
- Kids coping scale (KCS)